

Frihed og folkestyre – evaluering 2019-2020

Indhold

Forord	5
Formål.....	5
Undervisningen.....	5
Del 1: Mål og intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i undervisningen	6
De humanistiske fag	6
Dansk	6
Formål for faget dansk.....	6
Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i danskundervisningen	6
Formål for faget engelsk.....	6
Sprogfagene.....	6
Formål for faget tysk	7
Vigtige begreber	7
Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i sprogundervisningen.....	7
Kultur og samfundsforhold.....	7
Kulturfag	7
Historie	7
Formål for faget historie.....	7
Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i historieundervisningen	8
Undervisningens tilrettelæggelse og indhold.....	8
Kronologi	8
Kildearbejde.....	8
Historiebrug.....	8
Samfundsfag	8
Formål for faget samfundsfag	8
Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i samfundsfagsundervisningen	8
Demokrati.....	9
Det politiske system, retsstat og rettigheder	9
Kristendomskundskab	9
Formål for faget kristendomskundskab	9
Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i kristendomskundskab	9
Naturvidenskabelige fag.....	10
Geografi	10
Formål for faget geografi.....	10
Biologi	10

Formål for faget biologi	10
Natur/teknologi	10
Formål for faget natur/teknologi	10
Mål og intentioner	11
Formål for faget fysik/kemi	11
Fysik/kemi.....	11
Fagformål for faget matematik	11
Matematik	11
Mål og intentioner.....	11
Hvor tilgodeser undervisningen frihed og folkestyre.....	12
Mål og intentioner for de naturvidenskabelige fag.....	12
Praktisk/musiske fag.....	12
Musik	12
Formål for faget musik	12
Billedkunst	13
Formål for faget billedkunst	13
Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i billedkunstundervisningen.....	13
Madkundskab	13
Formål for faget madkundskab	13
Idræt	13
Formål for faget idræt	13
Del 2: Den konkrete undervisning, indhold og læreprocesser.....	14
De humanistiske fag	14
Dansk	14
Sprogfagene.....	14
Engelsk.....	14
Tysk.....	14
Kommunikative færdigheder.....	14
Kulturfag	15
Historie	15
Didaktik.....	15
Samfundsfag	15
Eksempler på temaer i undervisningen.....	15
Kristendomskundskab	16
Didaktik.....	16
Naturvidenskabelige fag.....	16

Generelt.....	16
Praktisk/musiske fag.....	16
Generelt.....	16
Billedkunst /sløjd.....	17
Musik.....	17
Del 3: Tegn i undervisningen/arbejdsformerne på at frihed og folkestyre lykkes.....	17
De humanistiske fag.....	17
Dansk.....	17
Sprogfagene.....	17
Engelsk.....	17
Tysk.....	18
Tegn i arbejdsformer og undervisning.....	18
Organisering.....	18
Resultat.....	18
Kulturfag.....	18
Historie.....	18
Samfundsfag.....	19
Kristendomskundskab.....	19
Naturvidenskabelige fag.....	20
Generelt.....	20
Natur/teknik.....	20
Hvilke tegn findes der på, at undervisningsformerne formidler demokratisk undervisning?.....	20
Tegn hos eleverne.....	20
Matematik.....	21
Hvilke tegn findes hos eleverne i arbejdsformer og undervisningen.....	21
Hvilke tegn findes der i organiseringen af undervisningen.....	21
Praktisk/musiske fag.....	21
Tegn.....	21
Del 4: Frihed og Folkestyre i skolens øvrige aktiviteter.....	21
Eksempler på skolens øvrige aktiviteter.....	21
Morgensang.....	21
Skolefest.....	21
Elevråd.....	22
Legevenner.....	22
Skolens kontakt med den enkelte elev og på klasseniveau.....	22
Forældresamarbejde.....	22

Skole-hjemsamtaler	22
SSP-samarbejde	22
UU-Vejle.....	23
Mobbepolitik	23
Trivselsundersøgelse	23
APV (arbejdspladsvurdering)	23
Del 5: Elevens stemme	24
(Interviews med elevrådsmedlemmer 7.-10. klasse)	24
Ligeværdighed	24
Respekt for andres holdninger	24
Demokratiforståelse	24
Det sociale liv.....	24
Elevrådet og beslutningsprocesser på skolen	25
Rettigheder, medbestemmelse og medansvar	25
Kritisk tænkning.....	25
Deltagelse i demokratiske aktiviteter i voksenlivet.....	25
Kan skolen gøre mere for at danne eleverne til frihed og folkestyre?.....	26
Del 6: Konklusion	26
Kendskab til det formelle demokrati og mulighederne for politisk indflydelse.....	26
Den demokratiske samtale	26
Køn, ligestilling og menneskerettigheder	27
Samlet set	27
Del 7: Handleplan	27

Forord

Formål

Formålet med evalueringen er at afdække skolens arbejde med at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt at udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

I forhold til Frihed og Folkestyre, er der fokus på

- Kendskab til det formelle demokrati og mulighederne for politisk indflydelse
- Den demokratiske samtale
- Køn og ligestilling
- Menneskerettigheder

Undervisningen

Dette betyder i praksis, at undervisningen på vores skole hviler på respekten for, at vi er en del af et demokratisk samfund, hvor der er plads til alle uanset tro, køn, politisk ståsted, seksuel orientering og nationalitet.

Dette handler bl.a. om samarbejdsvilje, indlevelsesevne og hjælpsomhed, hvor eleverne i hverdagen omgås i et fællesskab, hvor man opfører sig, så det er behageligt for alle at være sammen på Kirstine Seligmans Skole.

Vi ønsker, at undervisningen er med til at udvikle og udfordre eleverne til selvstændig stillingtagen, refleksion og kritisk sans. Eleverne skal være i stand til at diskutere og argumentere for egne synspunkter, samt at respektere andres synspunkter.

Læreren har det overordnede ansvar for undervisningen underlagt de rammer, der er givet i Forenklede Fælles Mål, og læreren vælger oftest indholdet. Eleverne kan inddrages i forbindelse med metodevalg, arbejdsformer og tekstvalg – tilpasset årgangen og faget.

Lærerens evne til at udvise omsorg, skabe ligeværdighed og respekt mellem eleverne og sikre at alle føler sig væsentlige, er en del af dette ansvar.

Proces

Skolens evaluering af arbejdet med frihed og folkestyre er blevet til gennem en længere proces.

Inden igangsætning af processen blev det planlagte forløb drøftet i skolens pædagogiske udvalg.

I august 2019, på skolens pædagogiske opstartsdage, blev det kommende evalueringsarbejde introduceret for personalet, og her indledtes de første drøftelser om emnet.

Efterfølgende, i løbet af efteråret, blev tre workshops iværksat i fagudvalgene:

1. Mål og intensioner med arbejdet med frihed og folkestyre i undervisningen
2. Den konkrete undervisning, indhold og læreprocesser
3. Tegn i undervisningen/arbejdsformerne på at frihed og folkestyre lykkes.

Frihed og Folkestyre i skolens øvrige aktiviteter blev drøftet i pædagogisk udvalg som inspiration for den pædagogiske ledelse i afdækningen af, hvordan dette arbejde finder sted.

Den pædagogiske ledelse har efter hver workshop arbejdet med at sammenskrive de drøftelser, der har fundet sted.

I slutningen af 2019 blev evalueringsarbejdet drøftet i pædagogisk udvalg, og her blev det besluttet, at evalueringen manglede elevens stemme. Omdrejningspunktet for elevinddragelse i evalueringen blev et interview med elever fra skolens elevråd, 7.-10. klasse.

Afslutningsvis har den pædagogiske ledelse i foråret lavet en samlet konklusion på evalueringsarbejdet og

på den baggrund udarbejdet forslag til handleplan. Den endelige rapport er i juni 2020 udsendt for mulige kommentarer i pædagogisk udvalg.

Del 1: Mål og intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i undervisningen

De humanistiske fag

Dansk

Formål for faget dansk

Eleverne skal i faget dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.

Stk. 2. Eleverne skal i faget dansk styrke deres beherskelse af sproget og fremme deres lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. *Eleverne skal udvikle en åben og analytisk indstilling til samtidens og andre perioders og kulturers udtryksformer.* Eleverne skal i faget dansk udvikle deres udtryks- og læseglyde og kvalificere deres indlevelse og indsigt i litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation.

Stk. 3. Eleverne skal i faget dansk have adgang til de skandinaviske sprog og det nordiske kulturfællesskab.

Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i danskundervisningen

Intentionerne for vores undervisning i dansk er at sikre, at eleverne bliver opdraget til at kunne: Arbejde selvstændigt, herunder forstå, at man har et ansvar for sig selv, sin læring, at passe på tingene med videre. At have ansvar for fællesskabet og kunne samarbejde. Udvide empati og tolerance, herunder at fremme respekten for hinanden og vores forskelligheder. Bruge sproget til at give udtryk for tanker og holdninger, herunder tænke kritisk og udtrykke konstruktiv kritik. At kunne håndtere konstruktiv kritik og omsætte konstruktiv kritik til brugbar læring. Forstå relevansen af undervisningen/læringen.

Mærke, at alle bliver hørt, men flertallet bestemmer (eller læreren).

Derudover er intentionen også, at vores mål understøtter:

- Ligestilling mellem kønnene
- Ordentligt sprogbrug: at man taler ligeværdigt
- Ordentlig attitude og udstråling i forhold til hvordan man kommer ind ad døren, hvad man viser med øjnene, hvilken mimik og hvilket kropssprog, der bruges i klasserummet
- At køn, faglige- og sociale kompetencer tilgodeses i gruppedannelser.

Sprogfagene

Formål for faget engelsk

Eleverne skal i faget engelsk udvikle sproglige, tekstmæssige og interkulturelle kompetencer, således de kan anvende engelsk nationalt og globalt i deres aktuelle og fremtidige liv. Eleverne skal udvikle deres nysgerrighed og bevidsthed om engelsk sprog og kunne vælge egnede sproglærings- og kommunikationsstrategier som grundlag for fremmedsprogsindlæringen.

Stk. 2. Eleverne skal, ved at anvende varierede arbejdsmetoder, it og medier, tværfagligt samarbejde og internationale kontakter, opnå oplevelse, fordybelse og virkelyst. Herved skal eleverne bevare lysten til at beskæftige sig med sprog og kulturer til fremme af deres alsidige udvikling.

Stk. 3. Eleverne skal arbejde med emner der belyser, hvordan mennesker tænker og lever i den engelsksprogede verden, så de bliver *fortrolige med egen kultur i samspil med andre kulturer.* Herigennem får eleverne mulighed for at udvikle deres forståelse for mennesker med forskellig kulturel baggrund og *kan forberede sig til et liv i et globalt samfund.*

Formål for faget tysk

Eleverne skal udvikle kompetencer til at kommunikere på tysk både mundtligt og skriftligt, så de kan anvende tysk nationalt og globalt i deres aktuelle og fremtidige liv. Eleverne skal samtidig udvikle deres sproglige bevidsthed og fremmedsprogsindlæring samt *styrke deres kulturelle og interkulturelle forståelse gennem kulturmøder.*

Stk. 2. Gennem oplevelse, fordybelse og aktiv medvirken skal elevernes lyst til at bruge sproget personligt og i samspil med andre fremmes. Eleverne skal herved få tillid til egne evner og lyst til at beskæftige sig med tysk sprog og kulturer til fremme af deres videre udvikling.

Stk. 3. Faget tysk skal give eleverne *grundlæggende viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande og derved styrke deres internationale og interkulturelle forståelse.*

Vigtige begreber

- Demokrati/medbestemmelse
- Fællesskab
- Respekt
- Menneskerettigheder, ligestilling
- Samarbejde
- Empati
- Kritisk stillingtagen

Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i sprogundervisningen

Eleverne opøves i kommunikation om egne og andres kulturer samt opnår viden om potentielle konfliktpunkter i kulturmøder. Eleverne skal kunne agere i spontane internationale kulturmøder.

Viden om sproglige regler, normer og værdier i forskellige kulturer samt viden om varianter af engelsk og tysk på verdensplan og indblik i samspil mellem sproglige kulturelle normer i engelsk- og tysksproglig kommunikation er centrale elementer i fagene.

Undervisningen skal lægge op til nysgerrighed, plads til forskellighed samt interkulturelle kompetencer.

Kultur og samfundsforhold

Eleverne skal udvikle kompetencer til at kommunikere, herunder udlevere budskaber og holdninger, på engelsk/tysk både mundtligt og skriftligt, så de kan anvende sprogene nationalt og globalt i deres aktuelle og fremtidige liv.

Eleverne skal samtidig udvikle deres sproglige bevidsthed og fremmedsprogsindlæring samt styrke deres kulturelle og interkulturelle forståelse gennem kulturmøder.

Sammenligninger mellem engelsk/tysk- og egen kultur, kendskab til levevilkår, sammenhænge mellem sprog og subkulturer samt kommunikationsformer forbereder eleverne til at kunne møde engelsk-/tysktalende kulturer empatisk og fordomsfrit.

Kulturfag

Historie

Formål for faget historie

Eleverne skal i historie opnå sammenhængsforståelse i samspil med et kronologisk overblik og kunne *bruge denne forståelse i deres hverdags- og samfundsliv.* Eleverne skal blive fortrolige med dansk kultur og historie.

Stk. 2. Eleverne skal arbejde analytisk og vurderende med historiske sammenhænge og problemstillinger for at udbygge deres forståelse af menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne og opnå indsigt i kontinuitet og forandring.

Stk. 3. Elevernes historiske bevidsthed og identitet skal styrkes med henblik på, at de forstår, hvordan de selv, deres livsvilkår og samfund er historieskabte. Derved opnår eleverne *forudsætninger for at leve i et demokratisk samfund.*

Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i historieundervisningen

Faget histories identitet og rolle

Faget skal kvalificere elevernes kompetencer i forhold til at arbejde med et fag, der fokuserer på tolkninger af menneskers samfundsmæssige liv i et forandringsspektiv.

Eleverne gøres klar til at vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger.

Elevernes kronologiske overblik kan støttes ved at placere centrale begivenheder på klassens fælles tidsfrise og/eller elevernes egen digitale tidslinjer samt ved at bruge disse til at forklare mulige sammenhænge.

Undervisningens tilrettelæggelse og indhold

Under arbejdet med et emne kan eleverne, på baggrund af forskellige kildetyper, beskrive, analysere, forklare og vurdere samfundsmæssige sammenhænge inden for en nærmere afgrænset periode og inden for et bestemt geografisk område. Arbejdet med temaer giver eleverne mulighed for at se sammenhænge mellem fænomener og deres samfundsmæssige betydning til forskellige tider og i forskellige geografiske områder.

Kronologi

Grundlæggende er den fortalte historie et resultat af fortolkninger af kilder og spor fra fortiden. På den måde er fortalt historie en konstruktion, der kan have forskellige former og udtryk.

Kildearbejde

“Derfor må eleverne være i stand til at underkaste de mange forskellige slags kilder hensigtsmæssige former for kildekritisk analyse – og ikke kun ureflekteret tage informationerne til sig.”

Historiebrug

“Det er væsentligt, at eleverne styrker deres forståelse for, bevidsthed om og kritiske sans i forhold til, hvordan historie bruges i forskellige sammenhænge. De må også udvikle deres kompetencer til at reflektere over, hvordan de selv iscenesætter og bruger historie.”

Samfundsfag

Formål for faget samfundsfag

Eleverne skal i samfundsfag opnå viden og færdigheder, så de kan *tage reflekteret stilling til samfundet og dets udvikling. Eleverne skal opnå kompetencer til aktiv deltagelse i et demokratisk samfund.*

Stk. 2. Eleverne skal opnå forudsætninger for udvikling af kritisk tænkning og et værdigrundlag, så de kan *deltage kvalificeret og engageret i samfundet.* Eleverne skal opnå forståelse af, hvordan mennesker både påvirkes af og kan påvirke samfundet, og de skal kunne forstå hverdagslivet i et samfundsmæssigt perspektiv.

Stk. 3. Eleverne skal *forholde sig til demokratiske grundværdier og spilleregler* med henblik på deres *egen deltagelse i samfundet.*

Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i samfundsfagsundervisningen

Eleverne kan tage stilling til politiske problemstillinger, lokalt og globalt, og kommer med forslag til handlinger.

Eleverne skal opnå viden og færdigheder, så de kan tage reflekteret stilling til samfundet og dets udvikling.

Eleverne skal opnå kompetencer til aktiv deltagelse i et demokratisk samfund.

Samfundsfagets formål er at udvikle elevernes kompetence til aktiv deltagelse i et demokratisk samfund.

Eleverne skal forholde sig til demokratiske grundværdier og spilleregler med henblik på deres egen deltagelse i samfundet.

Eleverne skal opnå forudsætninger for udvikling af kritisk tænkning og et værdigrundlag, så de kan deltage

kvalificeret og engageret i samfundet.

Eleverne skal opnå forståelse af, hvordan mennesker både påvirkes af og kan påvirke samfundet, og de skal kunne forstå hverdagslivet i et samfundsmæssigt perspektiv.

Demokrati

Der skal arbejdes med repræsentativt demokrati og direkte demokrati og forskellige opfattelser af demokratiet, som fx kan være demokrati som styreform over for demokrati som livsform. Der skal endvidere arbejdes med magtbegrebet. Eleverne skal kunne anvende disse begreber til at analysere udsagn om demokratiet, og de skal kunne bruge dem i en diskussion af, hvordan man kan deltage i demokratiet.

Det politiske system, retsstat og rettigheder

Eleverne skal lære om det formelle demokrati og de politiske beslutningsprocesser. Der lægges vægt på, at eleverne tilegner sig viden om sammenhænge mellem demokrati, retsstat og grundlæggende rettigheder, herunder grundloven

I forhold til menneskerettigheder skal eleverne have viden om, hvilken betydning internationale menneskeretserklæringer og -konventioner har for den danske retsstat og det enkelte individ, herunder både generelle lighedsprincipper og konkrete rettighedskomplekser, fx FN's Børnekonvention.

Kristendomskundskab

Formål for faget kristendomskundskab

Eleverne skal i faget kristendomskundskab tilegne sig viden og færdigheder, der gør dem i stand til at forstå og forholde sig til den religiøse dimensions betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og dets forhold til andre.

Stk. 2. Eleverne skal tilegne sig viden om kristendom i historisk og nutidig sammenhæng samt om de bibelske fortællinger og deres betydning for værdigrundlaget i vores kulturkreds. Derudover skal eleverne på de ældste klassetrin opnå viden om andre religioner og livsopfattelser.

Stk. 3. Eleverne skal kunne bruge deres faglige kompetencer i forbindelse med personlig stillingtagen, medansvar og handling i et demokratisk samfund.

Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i kristendomskundskab

Undervisningen i kristendomskundskab beskæftiger sig med afsæt i religioner og livsopfattelser med værdier og tydingen af tilværelsen.

Da faget i særlig grad beskæftiger sig med tilværelsesspørgsmål, der ikke findes entydige svar på, samt med håndteringen heraf, fordres en vis åbenhed i forhold til forskellige forestillinger og begrundelser herfor. Det er lærerens opgave at give rum for elevernes personlige overbevisninger på en måde, så de alle kan rummes inden for fællesskabet samt blive respekteret og udfordret.

Eleverne skal kunne bruge deres faglige kompetencer i forbindelse med personlig stillingtagen, medansvar og handling i et demokratisk samfund.

Eleverne skal opnå viden om grundlæggende etiske problemstillinger.

Hovedsigtet med livsfilosofi og etik er, at eleverne tilegner sig begreber og analyseredskaber til brug for tydingen af tilværelsen i dens mangfoldighed.

Naturvidenskabelige fag

Geografi

Formål for faget geografi

Eleverne skal i faget geografi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan geografi – og geografisk forskning – i samspil med de øvrige naturfag bidrager til vores *forståelse af verden*. Eleverne skal i geografi tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende naturgivne og kulturskabte *forudsætninger for levevilkår* i Danmark og den øvrige verden med vægt på forståelse af grundlæggende geografiske begreber, sammenhænge og samfundenes udnyttelse af naturgrundlag og ressourcer.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser blandt andet ved feltarbejde og brug af geografiske kilder. Elevernes interesse og nysgerrighed over for natur- og kulturgeografi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.

Stk. 3. Eleverne skal *tilegne sig forståelse af fremmede kulturer* og opnå erkendelse af natur- og kulturgeografiens bidrag til vores verdensbillede. Elevernes ansvarlighed over for naturen og brugen af naturressourcer og teknologi skal videreudvikles, så de får tillid til egne muligheder for *stillingtagen og handlen* i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Biologi

Formål for faget biologi

Eleverne skal i faget biologi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan biologi – og biologisk forskning – i samspil med de andre naturfag bidrager til vores *forståelse af verden*. Eleverne skal i biologi tilegne sig færdigheder og viden om krop og sundhed, økosystemer, mikrobiologi, evolution og anvendelse af naturgrundlaget med vægt på forståelse af grundlæggende biologiske begreber, biologiske sammenhænge og vigtige anvendelser af biologi.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser, blandt andet ved laboratorie og feltarbejde. Elevernes interesse og nysgerrighed over for natur, biologi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.

Stk. 3. Eleverne skal opnå erkendelse af, at naturvidenskab og teknologi er en del af vores kultur og verdensbillede. Elevernes ansvarlighed over for natur, miljø og sundhed skal videreudvikles, så de får tillid til egne *muligheder for stillingtagen og handlen* i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Natur/teknologi

Formål for faget natur/teknologi

Eleverne skal i faget natur/teknologi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan naturfag bidrager til vores *forståelse af verden*. Eleverne skal i natur/teknologi tilegne sig færdigheder og viden om vigtige fænomener og sammenhænge samt udvikle tanker, sprog og begreber om natur og teknologi, som har værdi i det daglige liv.

Stk. 2. Elevernes læring skal i vidt omfang bygge på deres egne oplevelser, erfaringer, iagttagelser og undersøgelser, som skal medvirke til, at de udvikler praktiske færdigheder, kreativitet og evne til samarbejde. Elevernes glæde ved at beskæftige sig med natur, teknologi, livsbetingelser og levevilkår samt deres *lyst til at stille spørgsmål* og lave undersøgelser både inde og ude skal vedligeholdes og fremmes.

Stk. 3. Eleverne skal udvikle forståelse af samspillet mellem menneske og natur i deres eget og fremmede samfund samt *ansvarlighed* over for miljøet som baggrund for *engagement og handling* i forhold til en bæredygtig udvikling. Eleverne skal gennem faget udvikle interesse for naturfag og teknologi samt tilegne sig naturfaglige kompetencer som grundlag for det videre arbejde med fagene biologi, fysik/kemi og geografi.

Mål og intentioner

Overordnet er intentionerne for undervisningen i Natur og Teknik at give eleven en forståelse af omverden og sig selv. Dette indebærer seksualundervisning med emner som ligestilling, retten til liv, rettighed af egen krop og uge sex.

Miljøforståelsen skal etableres ved arbejdet med syn på naturgrundlaget og elevens egen påvirkning.

Forbrug og naturens ressourcer, konsekvenser af transport og teknologi inddrages.

Demokratibegrebet indgår ved selvevaluering af undervisningen, der fører til ændret praksis.

Befolkningsgrupper og forskellige styreformere indgår altid, når emnet indbyder til dette.

Undervisningen tænkes tilrettelagt med løbende debatter om undervisningens indhold.

Herunder er målet at kunne gøre rede for egne holdninger, tage stilling til påstande og lytte til andres holdninger.

Vores elevgruppe er ikke nødvendigvis repræsentativt for det samfund, de er en del af, hvilket stiller krav til at vi får alsidigheden ind i undervisningen på anden vis.

Fysik/kemi

Formål for faget fysik/kemi

Eleverne skal i faget fysik/kemi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan fysik og kemi – og forskning i fysik og kemi – i samspil med de øvrige naturfag bidrager til vores *forståelse af verden*. Eleverne skal i fysik/kemi tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende fysiske og kemiske forhold i natur og teknologi med vægt på forståelse af grundlæggende fysiske og kemiske begreber og sammenhænge samt vigtige anvendelser af fysik og kemi. Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser, blandt andet ved laboratorie- og feltarbejde. Elevernes interesse og nysgerrighed over for fysik, kemi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere. Stk. 3. Eleverne skal opnå erkendelse af, at naturvidenskab og teknologi er en del af vores kultur og verdensbillede. Elevernes *ansvarlighed* over for naturen og brugen af naturressourcer og teknologi skal videreudvikles, så de får tillid til egne *muligheder for stillingtagen og handlen* i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Matematik

Fagformål for faget matematik

Eleverne skal i faget matematik udvikle matematiske kompetencer og opnå færdigheder og viden, således at de kan begå sig hensigtsmæssigt i matematikrelaterede situationer i deres aktuelle og fremtidige daglig-, fritids-, uddannelses-, arbejds- og samfundsliv.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på, at de selvstændigt og gennem *dialog og samarbejde med andre* kan erfare, at matematik fordrer og fremmer kreativ virksomhed, og at matematik rummer redskaber til *problemløsning, argumentation og kommunikation*.

Stk. 3. Faget matematik skal medvirke til, at eleverne oplever og erkender matematikkens rolle i en historisk, kulturel og samfundsmæssig sammenhæng, og at eleverne kan forholde sig vurderende til matematikkens anvendelse med henblik på at *tage ansvar og øve indflydelse i et demokratisk fællesskab*.

Mål og intentioner

Faget matematik skal bl.a. medvirke til at eleverne kan forholde sig vurderende til matematikkens anvendelse med henblik på at tage ansvar og øve indflydelse i et demokratisk fællesskab. Man kan måske sige, at matematikundervisningen forbereder eleverne til deltagelse i et folkestyre, når eleverne inddrages i

planlægning og afvikling af undervisningen. Her arbejdes med elevernes kritiske dømmekraft og kritiske tænkning i forhold til deltagelse i samfundet.

En central rolle spiller problembehandlingskompetence, ved kritisk at kunne vurdere statistiske undersøgelser og præsentationer af data.

Faget matematik skal bl.a. medvirke til at eleverne kan forholde sig vurderende til matematikkens anvendelse med henblik på at tage ansvar og øve indflydelse i et demokratisk fællesskab.

I øvrigt er vores oplevelse, at det er vanskeligt at finde begrundelser for "Frihed og folkestyre" i kompetencemålene såvel som færdigheds- og vidensmålene. Det er i nogen grad, som vi ser det, arbejdsformen, der forbereder eleverne til frihed og folkestyre i matematik mere end det er indholdet i faget matematik.

Man kan måske sige, at matematikundervisningen forbereder eleverne til deltagelse i et folkestyre, når eleverne inddrages i planlægning og afvikling af undervisningen. Her arbejdes med elevernes kritiske dømmekraft og kritiske tænkning i forhold til deltagelse i samfundet.

Kompetencemål og færdigheds-/vidensmål 3. årgang

Kompetencemål og færdigheds-/vidensmål 9. årgang

Problembehandlingskompetence: Kritisk at kunne vurdere statistiske undersøgelser og præsentationer af data (statistik).

Kompetencemål og færdigheds-/vidensmål 10. årgang

Kompetencemål: Eleven kan handle med dømmekraft i komplekse situationer med brug af matematik.

Hvor tilgodeser undervisningen frihed og folkestyre

Faget bidrager som andre fag til, at eleverne får mulighed for at udvikle refleksivitet, kommunikative færdigheder, sociale færdigheder og kritisk sans.

Mål og intentioner for de naturvidenskabelige fag

Udgangspunktet for de tre fag geografi, biologi og fysik/ kemi er den fælles naturvidenskabelige betragtning på verden, og at eleven skal have forståelse for den naturvidenskabelige dimension at anskue omverdenen på.

Mange af de samfundsorienterede debatter tager udgangspunkt i naturvidenskabelige problemstillinger fx genteknologi, energiproduktion og skovrydning. Med forståelse for naturvidenskabelige processer kan eleverne deltage aktivt og vidende i disse diskussioner. Dermed bliver de i demokratisk forstand myndige og kan selvstændigt danne sig meninger og se sammenhænge.

Eleven skal derudover i undervisningen i bredest muligt omfang gøre sig sine egne iagttagelser, erfaringer og undersøgelser.

Undersøgelser, herunder forståelse af den naturvidenskabelige metode, bidrager til forståelsen af, hvordan forskningsbaseret viden oparbejdes og tilegnes i vores moderne kultur.

Praktisk/musiske fag

Musik

Formål for faget musik

Eleverne skal i faget musik udvikle kompetencer til at opleve musik og til at udtrykke sig i og om musik, herunder at synge danske sange. Faget skal bibringe dem forudsætninger for livslang og aktiv deltagelse i musiklivet og for at kunne *forholde sig til samfundets mangeartede musiktilbud*.

Stk. 2. Eleverne skal beskæftige sig aktivt og skabende med musik. Faget skal medvirke til elevernes følelsesmæssige og intellektuelle udvikling, udvikling af koncentration og motorik samt *øge deres forståelse af sig selv som en del af et fællesskab*.

Stk. 3. I faget musik skal eleverne *udvikle forståelse af dansk og udenlandsk musiktradition som en del af kulturlivet, dels således som den indgår i det aktuelle samfundsliv, dels i dens historiske perspektiv*.

Billedkunst

Formål for faget billedkunst

Eleverne skal i faget billedkunst udvikle kompetencer til at opleve, producere og analysere billeder. *Eleverne skal blive i stand til at iagttage, reflektere og bruge billedsprog i kommunikative og innovative processer.*

Stk. 2. Eleverne skal i arbejdet med plane, rumlige og digitale billeder tilegne sig færdigheder i og viden om kunst, medier og andre visuelle udtryks- og kommunikationsformer som grundlag for at udtrykke sig gennem billeder og andre visuelle former.

Stk. 3. I faget billedkunst skal *eleverne som deltagere i og medskabere af kultur og som del af deres kreative udvikling og æstetiske dannelse udvikle deres kundskaber om kunstens og mediekulturens billedformer, som de fremstår i lokale og globale kulturer.*

Intentioner med arbejdet med frihed og folkestyre i billedkunstundervisningen

Eleverne skal tilegne sig forståelse for ressourcer, miljø og bæredygtig udvikling i relation til håndtering af materialer.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- arbejde med billeder i forskellige sammenhænge med baggrund i den historiske og sociale kontekst, de er skabt i.
- se forskel på forskellige kulturers billedformer.

Madkundskab

Formål for faget madkundskab

Eleverne skal i faget madkundskab tilegne sig færdigheder og viden om mad, smag, sundhed, fødevarer, madlavning og måltider og dermed udvikle kompetencer, der gør dem i stand til at vælge og vurdere egne smags- og madvalg. Eleverne skal opnå praktiske færdigheder inden for madlavning og kunne eksperimentere med såvel råvarer, opskrifter og retter som egen smag og andre æstetiske erfaringer. *Eleverne skal kunne foretage kritisk reflekterede madvalg på baggrund af viden om fødevarer, sæson, oprindelse, sundhedsværdi, produktionsformer og bæredygtighed.*

Stk. 2. Gennem alsidige læringsforløb skal eleverne udvikle selvværd, fantasi, madlavningsglæde og erkendelse, så de bliver i stand til begrundet at tage stilling til og handle i overensstemmelse med dette. *Eleverne skal lære at forbinde viden med lyst og handling i en forpligtigende praksis. Faget skal tilrettelægges, så eleverne kan opleve værdien af et fællesskab omkring måltider.*

Stk. 3. *Eleverne skal lære at tage del i og medansvar for problemstillinger, der vedrører mad, madvalg, madlavning og måltider i relation til kultur, trivsel, sundhed og bæredygtighed.*

Idræt

Formål for faget idræt

Eleverne skal i idræt udvikle kropslige, idrætslige, sociale og personlige kompetencer. Eleverne skal opnå kendskab til alsidig idrætskultur og udvikle lyst til bevægelse. Idrætsfaget skal give eleverne erfaring med og indsigt i idrættens betydning for sundhed og trivsel samt i samspillet mellem samfund og idrætskultur.

Stk. 2. Eleverne skal gennem alsidig idrætspraksis have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve idræt og udvikle forudsætninger for at *forstå betydningen af livslang fysisk udfoldelse i samspil med natur, kultur og det samfund og den verden, de er en del af. Eleverne skal opnå indsigt i og få erfaringer med vilkår for sundhed og kropskultur.*

Stk. 3. I faget idræt skal *eleverne udvikle forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og indgå i et forpligtende fællesskab.*

Del 2: Den konkrete undervisning, indhold og læreprocesser

De humanistiske fag

Dansk

Danskfaget lægger generelt op til at arbejde med og inddrage frihed og folkestyre i undervisningen, både mundtligt og skriftligt.

Litteraturen rummer samfundsmæssige problemstillinger med krav om personlig stillingtagen gennem samtalen og det skriftlige arbejde. Dannelsesaspektet i litteraturen vægtes, idet der arbejdes med retfærdighedsprincipper i et historisk perspektiv, eksempelvis med fokus på kønsroller og sociale vilkår, ligesom mødet med andre kulturer og eksistentialistiske temaer som sorg og kærlighed inddrages. Der arbejdes med litteraturhistoriske perioder med politisk, kulturelt, religiøst og socialt indhold, i et sammenlignende perspektiv og med kildekritiske tilgange.

Elevernes sproglige værktøjskasse udbygges, og det søges at lære eleverne, at alles opfattelse er vigtig, og at man skal argumentere for sin opfattelse. Arbejdet med ytringsfrihed gør, at eleverne lærer at give deres mening til kende.

Sprogfagene

Eleverne undervises i ligheder, ligesom de opøves i diskussioner vedr. disse.

I udskolingens i engelsk/tysk arbejdes med demokrati, politiske systemer og politiske systemers ligheder og forskelle.

Elevernes kompetencer på tysk ikke dog er helt så frie, som på engelsk pga. den senere indføring af tyskundervisning ift. engelskundervisningen.

Engelsk

I engelsk arbejdes, især i udskolingens, med emnerne: Apartheid, konflikten i Irland, Amerikanske valg, School Systems, Human Rights, Discrimination, Crime, Poverty, India, Slavery osv. Dertil kommer Cambridgeholdets besøg i det engelske parlament samt i Churchill War Rooms under deres Londontur. Der sammenlignes/perspektiveres til det danske system, kultur, lovgivning, politik mv.

Eksempler på temaer på mellemtrinnet: Human Rights fx. Aborigines (under emnet Australien).

Der arbejdes med temaer, hvor eleverne kan danne sig egne holdninger mv.

Eksempler på temaer på mellemtrinnet: Love, Friendship, Family.

Temaer i udskolingens: Poverty, War, Youth samt øvrige ovenstående.

Tysk

I tysk arbejdes, især i udskolingens, med emnerne: DDR/BRD, 1. og 2. Verdenskrig og menneskerettigheder. 10. klasse besøger bl.a. Deutsche Bundestag, det tidligere Stasifængsel, Hohenschönhausen, den tidligere koncentrationslejr, Sachsenhausen, m.m. på lejrskolen i Berlin.

Der sammenlignes/perspektiveres til det danske system, kultur, lovgivning, politik mv.

Der arbejdes med temaer, hvor eleverne kan danne sig egne holdninger mv.

Eksempler på temaer: Jung sein, Schule, die Familie, Zukunft, Multikulti, Musik.

Kommunikative færdigheder

Klassedebatter er en tilbagevendende og daglig undervisningsform, herunder gruppe- og pararbejde, der træner mundtlige kommunikative færdigheder. Skriftligt arbejdes bl.a. med outlines og andre besvarelser. Særligt for Cambridgeholdet arbejdes der også med forskellige kulturelle krav til forskellige skriftlige genrer, fx forskel på formelt/uformelt sprog.

Kulturfag

Historie

Eleverne præsenteres for film, hvor de møder forskellige kulturer, værdier og holdninger, som de kan sætte i perspektiv til eget liv.

Der behandles mange emner, hvor eleverne skal tage stilling, eksempelvis: sociologiske problemstillinger som ligestilling, kønsroller mv.

Der arbejdes med bevidstgørelse om styreformer, demokratiets historie, og hvordan vores liv er påvirket af historien.

Didaktik

Historie er overvejende et mundtligt fag, hvor det skal sikres, at alle bliver hørt (også de stille elever). Her kan anvendes metoder som fx "at trække ispinde", sammensætte forskellige grupper af elever, både med henblik på størrelse, elevsammensætning og køn. Der præsenteres forskellige kulturteknikker, så fremlæggelser bliver varierede. Eksempler herpå: memes, debatpanel, interviews, rollespil, PP.

Samfundsfag

Eksempler på temaer i undervisningen

Afstand fra diskrimination, ekstremisme, racisme, sexismen og vold.

Sexisme

Arbejdet med **Queer-teori** for at udvikle elevernes forståelse og perception af, hvad der er en "rigtig mand" eller "rigtig kvinde".

Diskrimination

Forskel og diskussion af hhv. **statisk og dynamisk kulturbegreb** for at diskutere med eleverne, om noget er ægte "dansk" eller hvornår der sker forandring i fx en nations kultur.

Racisme og ekstremisme

Læsning og samtale om ekstremisme og terror i verden

Diskussion af burka-forbud og andre konkrete racisme-emner

Vold

Diskussion af arv og miljø ift. forståelse af menneskers hang til voldelig adfærd (hvis vi graver dybt ...)

Mulighed for at udvikle refleksivitet, kommunikative færdigheder, sociale færdigheder og kritisk sans. I samfundsfag på 10. årgang arrangeres besøg fra Sdr. Omme Statsfængsel, hvor en nuværende indsat fortæller om livet bag tremmer, og forløbet forud for fængslingen.

Refleksivitet

Diskussion og forståelse for forskellen på **terrorist og frihedskæmper** med fokus på at opnå forståelse for, at "vinderen ofte skriver historien"

Kommunikative og sociale færdigheder samt kritisk sans

Udarbejdelse af samfundsfaglig mini-rapport i selvvalgte smågrupper om selvvalgt emne inden for udenrigspolitik mm. → udvikling af samarbejdsevne, kritisk læsning af kilder og øvelse i at formidle svært tilgængeligt stof i kompakt skriftligt sprog.

Lærerens evne til at udvise omsorg, skabe ligeværdighed og respekt mellem eleverne og sikre at alle føler sig væsentlige.

I alle fag præsenteres film, hvor eleverne møder forskellige kulturer, værdier og holdninger - som de kan sætte i perspektiv til eget liv.

Der behandles mange emner, hvor eleverne skal tage stilling eksempelvis: sociologiske problemstillinger som ligestilling, kønsroller mv.

På 9. årgang arrangeres tur til København, hvor eleverne blandt andet besøger Christiansborg og Christiania.

Kristendomskundskab

Der præsenteres bl.a. film, hvor eleverne møder forskellige kulturer, værdier og holdninger - som de kan sætte i perspektiv til eget liv.

Der behandles mange emner, hvor eleverne skal tage stilling eksempelvis: sociologiske problemstillinger som ligestilling, kønsroller mv.

I livsfilosofi og etik- forholder vi os til: hvad er det gode liv.

Didaktik

Det sikres, at alle bliver hørt (også de stille elever) - trække ispinde, sammensætte forskellige grupper både med henblik på størrelser, elevsammensætning og køn.

Der præsenteres forskellige kulturteknikker, så fremlæggelser bliver varierede. Eksempler herpå: memes, debatpanel, interviews, rollespil, PP.

Naturvidenskabelige fag

Generelt

I vores kultur er naturvidenskaben en autoritet og dermed frihedsskabende og demokratiserende.

Arbejdet med forskellige kilder kræver en kildekritisk tilgang og debat.

Arbejdsformerne er afvekslende mellem ene-arbejde, læringsmakkere og gruppearbejder. Derved læres at forstå, argumentere, respektere samt det at være en del af et fællesskab.

Brugen af de naturvidenskabelige kompetencer: undersøgelse, modellering, kommunikation og perspektivering kobles til arbejdsformerne, så læring skabes sammen med andre og fordrer ansvarlighed og deling af viden.

I forbindelse med perspektiveringskompetencen oplever eleverne, at det konkrete faglige indhold bliver sat ind i en samfundskontekstuel ramme, der er demokratiserende.

Praktisk/musiske fag

Generelt

I de praktisk/musiske fag er arbejdet med frihed og folkestyre beskrevet med eksempler fra selve undervisningen i fagene og gennem de undervisningsformer, der understøtter dette arbejde.

Historiebevidstheden øges, idet musikken og kunsten også er perspektiver på den kulturelle og socialhistoriske udvikling.

Visuelt og musik arbejdes der med fællesmenneskelige eksistenstemaer, hvor stemninger og følelser inddrages.

I de praktisk/musiske fag tages udgangspunkt i elevernes individuelle behov og kompetencer. Der forventes ikke det samme resultat fra alle elever – ”hver fugl synger med sit næb” så at sige, og der er plads til alle.

Lærerne arbejder bevidst for at fremme et godt undervisningsmiljø ved at bevidstgøre eleverne om åbenhed, tryghed, respekt og tillid.

Der stilles krav til elevernes sociale færdigheder, kommunikative færdigheder og kritiske sans, når de skal vurdere og evaluere egne og andres produkter. Elevernes produkter evalueres i fællesskab, så alle elever fremhæves for eksempelvis faglig progression og engagement.

Billedkunst /sløjd

Frihed og folkestyre I undervisningen i billedkunst giver sig bl.a. udtryk i elevernes arbejde med den enkelte kunstners arbejdsmetode og form.

I billedkunst og sløjd laver eleverne individuelle projekter, hvor personlige valg træffes og afprøves.

Musik

I musik ses arbejdet med frihed og folkestyre især i valg af arbejdsform og emnevalg. Det kan f.eks. være samspil, gruppegennemgang af musikperioder og gruppekompositioner. Der er også medansvar for valg af instrumenter.

I samspilssituationer fordres et højt niveau af ansvar overfor gruppen, for at musikken skal lykkes.

Del 3: Tegn i undervisningen/arbejdsformerne på at frihed og folkestyre lykkes

De humanistiske fag

Dansk

I danskfaget er der øje for den enkelte elevs ve og vel. Det er et tydeligt tegn på trygge og tillidsfulde børn, når de tør komme til den voksne, hvis de har noget på hjerte.

Den gode rollemodel viser sig ved ikke at være fordømmende, ikke at sige hvad der er rigtigt og forkert, men være anerkendende ved at inddrage elevernes holdninger og meninger og være åben for deres fortolkninger.

Det vurderes løbende, hvorvidt alle elever tør byde ind i undervisningen.

Det er et tegn, når eleverne har lyst til at deltage, giver respons og feedback til hinanden.

Sprogfagene

Undervisningen tilrettelægges, så alle elever har lige muligheder for at deltage i undervisningen, uanset køn, religion, race osv. Dette ligger også latent i forløbsplanlægningen og i bogsystemer – at der undervisningsdifferentieres.

Niveaudelingen foregår på niveau og ikke på fx køn.

Arbejdsformer varierer, og der fordres ligeværdig dialog både mellem lærer- elev og eleverne imellem. Og der sikres altid anerkendende tilgange og ligebehandling af eleverne, differentiering og åben tilgang til alle elever.

Der fordres et forpligtende fællesskab ved opmærksomhed på deltagelse vha. fremlæggelser og øje for elever, der har det svært, samt styring af gruppedannelser, hvis nødvendigt.

Skolens tilsynsførende kommer på hyppige besøg i klasserne.

Der skabes megen glæde for eleverne ved, at de lærer et nyt sprog, sær da opgaverne er meget varierede, og øvelser ikke gentages for længe ad gangen.

Der arbejdes frem mod, at alle elever tør deltage i undervisningen og udtrykke deres tanker og holdninger.

Lærerne anerkender alle elevs deltagelse, efter det omfang, de evner at deltage. Eleverne vurderes individuelt, såvel i mundtlige som skriftlige kompetencer.

Engelsk

I engelsk er der konstante debatter og diskussioner, hvor eleverne udtrykker respekt for hinandens holdninger. Der skabes trygge rammer og sikres, at alle elever er socialt synlige

På Cambridgeholdet på 9. årgang arbejdes på et lidt højere niveau end på øvrige hold, og her arbejdes også med dyden "public debate" – hvor eleverne øver sig at debattere sagligt og konkret med god tone. Public debates kræver i allerhøjeste grad, at eleverne er i stand til at argumentere sagligt samt være

anerkendende og lyttende over for andres holdninger, hvilket giver sig til kende i en respektfuld debat- og diskussionsform.

Tysk

I tysk arbejdes på samme måde med at skabe tryghed og en anerkendende tilgang til undervisningen, så eleverne oplever, at det er risikofrit at ytre sig og deltage i klassediskussioner. Tysk betegnes som et sprog, ”der er på vej”, og hvor der satses på, at give eleverne lyst og tro på, at komme til at beherske sproget.

Tegn i arbejdsformer og undervisning

Variert arbejde med mange forskellige typer opgaver og vekslen mellem klasseundervisning, rollespil, projektorienteret undervisning, klassediskussioner osv. bevirker, at eleverne udtrykker oplevelse af, at undervisningen er engagerende og interessant.

Der niveaudifferentieres i klassearbejdet, fx ved gruppearbejder, hvor svagere og stærkere elever har samme mål, men på hver sit niveau, således alle præsterer ”det samme” på det niveau, de befinder sig på. Tegnene på, at eleverne oplever at være trygge, have medbestemmelse mv. ses tydeligt ved, at eleverne gerne deltager i timerne og udvikler højt sprogligt niveau, hvilket kan ses både på afgangskaraktererne, men også via tilbagemeldinger fra ungdomsuddannelsesinstitutioner samt fra tidligere elever, der udtrykker oplevelse af at medbringe stor faglig viden og fagligt højt niveau fra undervisningen på skolen.

Organisering

Eleverne gives lejlighedsvis mulighed for medbestemmelse i forskellige elementer i undervisningen ift. arbejdsformer mv., hvilket fremmer motivationen.

Individuelle fremlæggelser, gruppefremlæggelser og emnerelatering til enkelte elever anvendes ofte i undervisningen.

Bogsystemerne understøtter arbejdet med debatter og diskussioner samt udarbejdelse af produkter i forbindelse med gruppearbejder.

Undervisningsmaterialerne er nutidssvarende – Cambridgeengelsk samt 10. klasses tysk benytter fx udelukkende online medier som kilder: aviser, nyhedskanaler mv. samt undervisningsportaler. På 9. årgang i engelsk bruges også ihærdigt online medier.

Besøg af folk fra udlandet, der bor i samfundet eller er på besøg i DK, inddrages i undervisningen, så eleverne møder sproget og kulturen i forskellige varianter.

Der foregår ligeledes samarbejde på tværs af niveaudelingsholdene. Niveaudelingen, med bl.a. færre elever på holdene, medvirker til skabelsen af tryghed og rammer eleverne på deres individuelle niveau.

I engelsk tager Cambridgeholdet på tur til London.

10. klasserne er på lejrskole i Berlin.

Resultat

Eleverne udtrykker holdninger og demonstrerer evner til at debattere om samfundsforhold, demokrati, frihed og folkestyre på engelsk/tysk.

Til afgangsprøverne er det bl.a. et krav at perspektivere og sammenligne engelsk/tysk kultur og samfundsforhold med det danske. Prøveformen afspejler tydeligt, at eleverne opnår viden om punkterne i denne del.

Kulturfag

Historie

Eleverne får kendskab til forskellige styreformers, og hvordan arbejdet med frihed for folket har været en meget langvarig kamp, der har krævet samarbejde mellem mange forskellige aktører.

Kampen for kvindernes rettigheder er ét af mange, emner der sætter fokus på netop frihed og folkestyre. Der afsættes i det faglige pensum i udskolingen tid til refleksion over vores tids rettigheder, pligter og

samfundsstruktur, sammenlignet med fortidens samfundsopbygning.

I undervisningen er der fokus på samarbejde i forbindelse med løsning af opgaver, der kræver, at eleverne gør brug af de faglige kompetencer, de har erhvervet i undervisningen. Elektroniske programmer som Quizlet og Nearpod er velegnede til at inddrage eleverne til en fælles diskussion.

Arbejdet med kildekritik gør eleverne stærkere til at navigere i en verden præget af meget store mængder information

Afgangsprøven giver en stor grad af frihed for eleverne til at vælge, hvordan de vil bearbejde det udtrukne overemne, og på samme måde tilstræbes det i undervisningen og i forløb med par/gruppearbejde, at eleverne selv vælger, hvor de vil lægge deres fokus, samtidig med at de stadig er i stand til at demonstrere størst mulig brug af deres erhvervede kompetencer.

Vi ser tegn på:

Eleven kan selvstændigt reflektere over vores nuværende demokrati og sætte det i forhold til tidligere tiders samfundsstruktur i Danmark.

Eleven kan forklare sammenhænge mellem forskellige gruppers samfundsengagement og efterfølgende erhvervede rettigheder (eks. Slaget på fælleden, Grundloven 1915, demokratibevægelsen i midten af 1800tallet, Septemberforliget 1899, Parlamentarismens indførelse i 1901, m.m.)

Eleven viser kendskab til andre politiske samfundsmodeller og kan drage paralleller og vise forskelle.

Eleven kan demonstrere kendskab til centrale frihedsrettigheder fra grundloven (Ytringsfriheden, Forsamlingsfriheden, m.m.)

Eleven kan selvstændigt vælge deres fokus i henhold til lodtrukket emne, i forbindelse med afgangsprøven, og bearbejde emnet både kritisk og med personlig stillingtagen.

Samfundsfag

Frihed og folkestyre ligger nærmest immanent i udtrykket 'samfundsfag', og derfor dukker begreberne også op i mange sammenhænge i undervisningen i netop dette fag. Folkestyret kommer eksempelvis til udtryk i undervisningen, når vi snakker om og undersøger styreformer, der *er* og *var*, eller når eleverne først undersøger og dernæst forholder sig til den danske - og universelle - velfærdsmodel og dernæst diskuterer og undersøger, om denne er det bedste valg for os alle. *Her* er folkestyret i spil, for her diskuterer eleverne og mærker på egen krop, og samfundet styrer i en retning, som de kan stille sig bag.

Eksempler på øget forståelse for den frihed og det frie valg, som kendetegner dette land, eksemplificerer sig, når eleverne forstår, at et demokrati indeholder både befriende og hæmmende elementer, når de udtrykker bekymring om negativ social arvs begrænsninger på egen frihed, samt når de undersøger, at internationalt samarbejde - lad det være NATO, FN eller EU - altid indeholder både frihed og ansvar på samme tid. En 'lektie', som kan overflyttes til elevens eget liv, og dermed måske åbne op for et dannelsesmæssigt aspekt, som læren om frihed og folkestyre *også* indeholder.

Den helt konkrete oplevelse af Frihed og Folkestyre kommer desuden til udtryk, når eleverne selv vælger emner til selvproducerede minirapporter, afgiver stemmer på tavle eller i boks ved minivalg, samt når de oplever, at deres stemme har værdi som del af et 'folk', når vi diskuterer simulerede hændelser såsom klasseset til Bornholm, øget kontrol af elevcomputere mv.

Kristendomskundskab

Eleverne får grundlæggende en god viden om de fem store verdensreligioner, hvilket gør, at de bliver mere tolerante over for folk med andre religioner end deres egen. Den livsfilosofiske del sætter dem i stand til reflektere over, hvad det vil sige at være et menneske (eller i hvert fald opøver deres kompetence).

Viden og kendskab gør, at eleverne bliver mere nuancerede i deres holdninger til andre.

I undervisningen bliver der lagt vægt på, at eleverne får kendskab til, hvordan de forskellige religioner adskiller sig fra hinanden, men i høj grad, også hvad de har til fælles. Dette er med til at skabe en større forståelse for andre mennesker. (En del af formålet for faget kristendomskundskab: Eleverne skal kunne bruge deres faglige kompetencer i forbindelse med personlig stillingtagen, medansvar og handling i et demokratisk samfund)

Efter et bestemt emne er blevet behandlet/gennemgået (forholdsvist deduktivt) arbejder elever enten i grupper eller selvstændigt med emnet (på en mere induktiv måde). De er med til at bestemme, hvilken del af emnet de vil arbejde med (kan være en kristen retning), og hvordan de vil præsentere emnet (hvilken kulturteknik de vil anvende).

På mellemtrinnet kommer de blandt andet til at arbejde med rollespil – hvor de selv omdanner den viden, de har fået til et skuespil.

Den ”nye” eksamensform lægger langt mere om til frihed og folkestyre. Nok trækker de et emne, men de er bestemmer selv, hvilket underemne de vil arbejde ud fra. Hvilken vinkel de vil belyse emnet ud fra m.v.

Naturvidenskabelige fag

Generelt

Eleverne viser via feedback, at de kan forholde sig kritisk til både det faglige indhold og læringsprocesserne. Indholdsmæssigt rammer det faglige indhold epokale problemstillinger, eleverne kan forholde sig til og argumentere ud fra.

Modelleringskompetencen er udtryk for, at eleverne er i stand til at bruge modeller, der belyser evt. problemstillinger, de på egen hånd har stillet. Dvs., at eleverne gennem demokratiske processer i grupperegi har frihed til at bruge de modeller, der giver mening for deres læringsproces.

Kommunikationskompetencen – eleverne kan bruge fagbegreber i den rette sammenhæng.

Undersøgelseskompetencen er udtryk for at et konkret forsøg belyser en større kontekstuel problemstilling. Dvs., at eleverne er i stand til at belyse større samfundsmæssige problemstillinger gennem konkrete forsøg og dermed vise forståelse for brugen af materialer og opstillinger.

Natur/teknik

Hvilke tegn findes der på, at undervisningsformerne formidler demokratisk undervisning?

Formidling af omverdenen er åben, og der dømmes ikke. Læringsrummet er trygt og understøtter aktiv deltagelse. Dette medfører holdningsbaserede debatter, hvor alle tør have deres egen mening, og ikke lader sig påvirke af flertallet.

Undervisningsformerne i naturfag fordrer, at eleverne bliver bedt om at finde fokus for egen læring, så både de og læreren ved, hvilken retning de skal bevæge sig i. Derudover tager undervisningen udgangspunkt i den viden, eleverne allerede har.

Tegn hos eleverne

Eleverne tør sætte spørgsmålstejn ved undervisningen, er aktivt deltagende og tør sige deres egen mening. Eleverne respekterer hinandens meninger og holdninger og kan indgå i en diskussion med fokus på emnet. Eleverne overfører det undervisningsmæssige indhold til deres egen adfærd og livsstil udenfor skolen. Eleverne har tillid og tør smage, gøre, forsøge, eksperimentere i undervisningen.

Matematik

Hvilke tegn findes hos eleverne i arbejdsformer og undervisningen

Matematik er et stort fag. Der er rig mulighed for at forholde sig kritisk og argumenterende i undervisningen - hvilket også forventes af eleverne. Ligeledes er der god tid til, at eleverne får mulighed for at danne og give udtryk for personlige meninger.

Hvilke tegn findes der i organiseringen af undervisningen

Eleverne gives mulighed for at samarbejde i klassen og på tværs af klassen (fx ved niveaudeling i overbygningen).

Praktisk/musiske fag

Tegn

Eleverne har ideer til kreative/alternative løsninger i fagene.

Eleverne udviser tryghed og glæde i undervisningen, og der er plads til individuelle løsninger.

Eleverne finder inspiration i hinandens arbejde.

Del 4: Frihed og Folkestyre i skolens øvrige aktiviteter

Kirstine Seligmans skole arbejder også i skolens øvrige aktiviteter med at leve op til frihed og folkestyrekravet.

Skolens værdier og formål implementerer eksplicit kravene til FOF, ved at skolen i sine øvrige aktiviteter lægger vægt på:

- Dialog og samarbejde
- Engagement og udvikling
- Anerkendelse og ordentlighed
- Gensidig respekt og hensyntagen
- Ansvarlighed.

Her er skolens ordensregler, herunder spilleregler for samvær bl.a. gennem klasseregler, i en kultur med pligter og ansvar, også en del af skolens øvrige aktiviteter.

Eksempler på skolens øvrige aktiviteter

Morgensang

Tages der emner op til morgensang HE, der relaterer til emner omkring frihed og folkestyre?

Lejlighedsvis taler vi eksempelvis om forskelle og ligheder mellem børnene, at vi respekterer hinandens forskelligheder, og om at vi behandler andre med respekt og forståelse, når vi har morgensang i indskolingen.

Skolefest

Skolefesten er et af årets tilbagevendende samlings- og højdepunkter på skolen. Traditionen går langt tilbage i skolens historie. En tradition, hvor fællesskabet er i højsæde. Skolefesten er elevernes fest.

Eleverne er i centrum og opmærksomheden er rettet mod dem. Alle skolens elever, der har mulighed og lyst, deltager og har en oplevelse, hvor fællesskabet, på tværs af årgangene, og samhørigheden står centralt. Skolefesten giver mulighed for, at alle elever opnår en succesoplevelse og får anerkendelse.

Skolefesten er et fælles projekt, der udvikles mellem elever og personale. Eleverne skal opnå indsigt i, at planlægningen kræver mange forskellige kompetencer, der samarbejder om at udvikle skolefesten. Skuespil, musik og kulisgearbejde er ligeværdige elementer i forberedelsen af skolefesten.

Elevråd

Skolen har lille elevråd for 1.-3. klasse og store elevråd for 4.-10. klasse. I elevrådene mødes elever på tværs af årgange og samarbejder om emner, der forud er diskuteret i klasserne.

Målet er at lære, hvordan demokrati fungerer i praksis, at skabe selvstændige børn og unge, som kan udtrykke deres egen og andres mening og at få indflydelse på skolehverdagen.

Eleverne mødes for i fællesskab at diskutere og udvikle ideer, der kan medvirke til at gøre skolen bedre. Det er vigtigt at understrege, at den tilknyttede lærer udelukkende medvirker til at facilitere den demokratiske proces og elevrådets beslutninger, ønsker o. lign. debatteres efterfølgende. Eleverne gør eksempelvis deres indflydelse gældende i forhold til legeområder, fester mv.).

Legevenner

Legevenner er elever fra 3. klasse, der arrangerer lege i skolegården en gang om dagen for elever fra 0.-2. klasse. Legene skal være medvirkende til at skabe trivsel i skolegården, på tværs af årgange. Det støtter de børn, der har svært ved selv at finde på lege og skabe legerelationer, ligesom det giver mulighed for øget bevægelse i frikvartererne. 3. classes elever oplever betydningen af deres indsats i skolens fællesskab.

Skolens kontakt med den enkelte elev og på klasseniveau

De enkelte klasser udarbejder klasseregler med udgangspunkt i skolens værdier/ordensregler.

Eleverne deltager som hovedregel fra 3. klasse i skole/hjem-samtalerne sammen med deres forældre. I 1.-2. klasse vurderes det fra samtale til samtale, hvorvidt eleverne deltager.

I klasserne arbejder vi med elevernes sociale kompetencer; Eleverne oplæres bl.a. til at deltage i udbytterigt og konstruktivt gruppearbejde, hvor man lytter til hinanden. Eleverne lærer at udtrykke sig konstruktivt i forhold til andres væremåde. Alle involverede parter mening er vigtig, når der løses konflikter.

Klasselæreren varetager kontakten med den enkelte elev gennem de nødvendige elevsamtaler.

Forældresamarbejde

Skolens forældre indgår også i tænkningen om en demokratisk dannelse. Den enkelte klasse vælger repræsentanter til et forældreråd, der bl.a. arbejder for en god trivsel blandt forældre og elever i klassen.

Endvidere vælger hver klasse en repræsentant til et initiativråd, hvor alle skolens klasser er repræsenteret med direkte kontakt til skolens ledelse.

Skole-hjemsamtaler

Syv gange om året inviteres skolens forældre og elever til skole-hjemsamtaler. Målet er gensidige dialoger om elevernes trivsel og faglighed. Det er således såvel lærere og pædagoger, forældre og elevers ansvar at det bliver et fælles forum for drøftelse af holdninger og synspunkter.

SSP-samarbejde

Skolen samarbejder med SSP-Vejle.

Der er mulighed for privat kontakt til skolens SSP-konsulent, ligesom der kan formidles elev- og forældreforedrag.

Skolens faste undervisningsforløb er:

4. klasse: Unges brug af sociale medier

6. klasse: Opfølgende undervisning omkring brug af sociale medier

7. klasse: Unge, alkohol og fester

8. klasse forebyggelse af kriminalitet og brug af euforiserende stoffer

UU-Vejle

Skolen samarbejder med UU-Vejle.

UU Vejles team "Uddannelse og Job" forestår kollektiv vejledning for 7. – 9. klasse, gruppevejledning for 8. – 9. klasse samt emnet "Uddannelse og Job" for 7. – 9. klasse. Der er i undervisningen og vejledningsaktiviteterne progression fra det konkrete til det abstrakte, fra det nære til det fjerne og fra det enkle til det komplekse. Der fokuseres primært på:

- Informationer om uddannelsesmulighederne efter 9. klasse herunder informationer om job og arbejdsmarked
- Informationer om vejledningsaktiviteter herunder besøg på ungdomsuddannelserne
- Informationer om tilmeldingsprocedurer og muligheder for informationssøgning
- Redskaber til refleksioner om egne uddannelsesønsker og forudsætninger for at træffe et uddannelsesvalg – medvirke til at udvikle elevernes karrierekompetencer
- Grundlag for den enkelte elevs uddannelsesplanlægning og et bidrag til at kvalificere forløbet med elevplanen
- Indblik i sammenhænge mellem uddannelser, erhvervs- og jobmuligheder
- Eleverne udfordres på deres uddannelsesvalg og deres uddannelsesparathed styrkes
- Aktiviteter uden for skolen bl.a. uddannelsesmesser
- Informationsmøder for forældre og elever

I 10. klasse får alle elever kollektiv vejledning.

Ud over den kollektive vejledning tilbydes elever i 8. 9. og 10. klasse, der er vurderet ikke-uddannelsesparate, gruppe- eller individuelle samtaler samt særligt tilrettelagte vejledningsforløb. Vejledningsforløbene tilrettelægges i samarbejde med den unge, forældre, skolen og UU-vejleder. Samtalerne og forløbene skal støtte eleverne i at blive uddannelsesparate samt afklaret i deres valg af ungdomsuddannelse.

Mobbepolitik

Skolens nedskrevne antimobbepolitik efterleves. Der er stor opmærksomhed mod eventuel mistrivsel hos skolens elever, og der reageres hurtigt, hvis det konstateres, at en elev er i klemme eller ikke trives i fællesskabet. Dette sker i tæt samråd med forældrene.

Vigtigheden af respekten for fællesskabet og den positive omtale af skolen, lærerne, klassekammerater mv. italesættes til forældremøder og efterleves i dagligdagen.

Trivselsundersøgelse

Den sidste trivselsundersøgelse blandt skolens elever afspejler, at demokratiudøvelse og -forståelse, ligeberettigelse og oplysning er meget fremherskende på skolen. Et eksempel på, at demokrati udøves i skolens praksis er, at 75 % af eleverne er enige eller helt enige i, at dette sker.

Resultaterne viser, at elevernes trivsel er høj. Elevernes generelle trivsel ligger gennemsnitligt på 4,1. Til sammenligning ligger Folkeskolen ved seneste måling på 3,8.

APV (arbejdspladsvurdering)

Personale-APV'en vidner om en god stemning blandt personalet, en høj grad af hjælpsomhed, faglig sparring og videndeling. Skolen har en velfungerende personaleforening. Ledelsen betegnes som positiv, kompetent og lyttende. Alt sammen elementer, der vidner om en demokratisk arbejdsplads.

Det er kendetegnende for personalet, at der er stor lyst til at dygtiggøre og udvikle sig.
Der gennemføres løbende efter- og videreuddannelser samt kurser af kortere og længere varighed.
Der er stor søgning til stillingerne, når der annonceres efter nyt personale

Del 5: Elevens stemme

(Interviews med elevrådsmedlemmer 7.-10. klasse)

Ligeværdighed

Der er de samme muligheder for piger og drenge. Skolefodbold for begge køn er et godt eksempel på, at piger og drenge stilles lige. Der er ikke forskel på, om man er dreng eller pige i undervisningen. Alle har de samme muligheder. Eleverne oplever heller ikke, at klasserne er opdelt i drenge- og pigegrupper.

Det har eksempelvis været et ønske fra eleverne i 10. klasse, at idrætsundervisningen ikke blev kønsopdelt, og det har givet begge køn bedre muligheder for at deltage i, hvad der traditionelt er mere drenge- og pigerelaterede aktiviteter.

Respekt for andres holdninger

Der er mulighed for at ytre sin holdning i klassen. Der opstår uenigheder, men alle oplever muligheden for at ytre sig. Det opleves, at der kan være enkelte elever, der i situationer giver udtryk for manglende respekt for andres meninger, men det generelle billede er, at eleverne oplever, at der bestemt er respekt for andres meninger.

Opstår der uenighed med klassens lærere, er der plads til at give udtryk for dette. Et eksempel kan være, at eleverne kan give udtryk for, at de er uenige i en tilgang til, hvordan et emne gennemgås. Det er lærerne lydhøre over for. I samfundsfag er der eksempelvis mulighed for at diskutere og være uenige. Der er plads til at have forskellige politiske holdninger til de emner, der diskuteres. Der er respekt for elevernes forskellige holdninger. Dette kommer til udtryk ved, at alle elever kan ytre deres holdninger, trods forskellighed.

Der er på skolen mange muligheder for, at den enkelte elev kan udfolde sig, trods forskellighed. Der er fx grupperum med mulighed for udfoldelse og forskelligartede aktiviteter i pauserne. Der er respekt for, at den enkelte kan være anderledes på baggrund af eksempelvis anden religion, andet udseende eller væremåde. Eleverne oplever som oftest, at drillerier er harmløse og for sjov. Opstår der episoder med drillerier af anden karakter, oplever eleverne, at lærerne er garanter for, at dette stoppes, idet der tages hånd om problemerne med det samme.

Demokratiforståelse

Eleverne oplever, at de har indflydelse på, hvordan undervisningen gennemføres, fx gennem materialevalg, tidsrammer og metoder. Lærerne fremlægger eksempelvis forskellige muligheder for klassen. Mulighederne diskuteres igennem, og der opnås konsensus. Et andet eksempel kan være, at eleverne ønsker mere fordybelse i bestemte temaer – eller at andre temaer inddrages.

Det sociale liv

Forberedelse og gennemførelse af skolemusical til skolefesten fremhæves som et socialt omdrejningspunkt, hvor eleverne i en længere periode har mulighed for at deltage i et socialt fællesskab, hvor den enkelte vælger sin deltagelse efter interesse, fx skuespil, musik og sang eller kulissearbejde. Dette foregår på tværs af årgange og styrker det større fællesskab.

Til skolefesten forbereder og gennemfører det store elevråd lege for de yngste elever.

Elevfesten for mellemtrinseleverne fremhæves ligeledes, hvor eleverne også her får mulighed for at mødes og styrke fællesskabet på tværs af årgange. Her opleves det suverænt som elevrådets ideer, der gennemføres. Medlemmer af elevrådet efterspørger på demokratisk vis ideer fra klasserne.

Forårskoncerten giver elever fra indskoling og mellemtrin mulighed for at mødes i et socialt fællesskab omkring musik, ligesom flere af de ældste elever deltager.

Elevrådet og beslutningsprocesser på skolen

Der er enighed i elevrådet om, at der er mulighed for indflydelse på diverse beslutninger, der tages på skolen. Eleverne fremhæver skolegården, toiletforhold og brødboden, som områder, hvor elevrådet har været hørt. Elevrådet oplever ligeledes, at de større beslutninger på skolen, bringes for elevrådet, hvor de drøftes.

Rettigheder, medbestemmelse og medansvar

Faget samfundsfag fremhæves at eleverne, hvor samfundet og mulighederne diskuteres. Hvad indebærer et fremtidigt arbejdsliv. Hvilke pligter og rettigheder har man som samfundsborger. Her får eleverne også indblik i den danske kultur, og hvorledes den adskiller sig fra andre kulturer.

Også sprogfagene nævnes som et sted, hvor eleverne drøfter kulturelle forhold, der adskiller sig fra de danske. Og hvad disse kulturelle forskelle kan betyde for kulturforståelsen.

Eleverne nævner skolens kultur, hvor de oplever at lære at tage ansvar. Dette gælder fx lektielæsningen. Helt konkret oplever eleverne kontaktbogen som et eksempel på, at der tages selvstændigt ansvar for fx sygdom eller lektieforglemmelser, når eleven selv skal bringe meddelelsen frem og tilbage mellem skole og forældre.

I matematik er der forløb om økonomi, hvor den almene dannelse omkring varetægelse af fremtidige økonomiske forhold fremhæves. Eleverne oplever at have pligter gennem eksempelvis ansvar for skolens brødbod. Der er også ansvaret for klasseværelset med pligter og et generelt fælles ansvar for orden. At stå bag stolen ved undervisningens begyndelse, og ved at deltage til tiden ved morgensamling, opleves som et udtryk for at udvise respekt.

Som elevrådsmedlem føler man generelt et særligt ansvar for at repræsentere sin klasse, når emner diskuteres, så hele klassens holdninger kommer til udtryk.

Kritisk tænkning

I historiefaget trænes eleverne i kildekritik. Når tekster læses, trænes eleverne i at være kildekritiske, og brugbarheden analyseres. Eleverne oplever vigtigheden af at kunne vurdere, hvorvidt en kilde kan anvendes, fx ved opgaveskrivning.

I udskoling, i særdeleshed, trænes elevernes analytiske evner. Også i vurderingen af egne resultater. Fx at kunne forholde sig kritisk til egne matematiske resultater for at kunne justere dem og finde fejlslutninger.

I samfundsfag trænes evnen til at kunne forholde sig analytisk og kritisk gennem diskussioner.

Deltagelse i demokratiske aktiviteter i voksenlivet

Eleverne oplever, at grundlaget for at kunne indgå i demokratiske aktiviteter senere i livet, er grundlagt på KSS. Der har blandt eleverne bl.a. været overvejelser om at blive politisk aktiv og melde sig ind i et ungdomsparti.

Skolen har bidraget til at give elever mod på at fremlægge egne politiske holdninger i fællesskabet.

Kan skolen gøre mere for at danne eleverne til frihed og folkestyre?

Eleverne oplever, at der er for få besøg ud af huset, således, at den læring, der finder sted i klasseværelset, i højere grad omsættes til praksis i samfundet. Besøget på Christiansborg i 9. klasse nævnes som et eksempel til efterfølgelse.

Del 6: Konklusion

Rapportens konklusioner vil overordnet set fokusere på, hvordan arbejdet med at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt at udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, lykkes gennem følgende fire hovedområder:

- Kendskab til det formelle demokrati og mulighederne for politisk indflydelse
- Den demokratiske samtale
- Køn og ligestilling
- Menneskerettigheder.

Kendskab til det formelle demokrati og mulighederne for politisk indflydelse

På baggrund af evalueringen kan vi konkludere, at skolen har fokus på, hvordan den kan styrke elevernes mulighed for at indgå i et samfund på demokratisk vis, såvel i som uden for undervisningen – og såvel i mange formaliserede sammenhænge som i mindre formaliserede sammenhænge.

Elever har kendskab til det formelle demokrati på flere niveauer og beskæftiger sig med mulighederne for politisk indflydelse og politisk meningsdannelse. Det er tydeligvis synliggjort, hvordan der arbejdes med demokrati i de enkelte fag og på de enkelte årgange.

I samtalen med skolens elevrådsmedlemmer gives der udtryk for, at kendskabet til det formelle demokrati, som eksempelvis arbejdet i skolens elevråd og fagenes fokus på demokratiforståelse, herunder rettigheder, medbestemmelse og medansvar, er stort.

Det er godtgjort, at skolen tilbyder mange muligheder for demokratisk dannelse i og uden for undervisningen. Skolens mange traditioner og fælles arrangementer med elevdeltagelse og – indflydelse er med til at sikre dette.

Den demokratiske samtale

Udgangspunktet for demokratiet er samtalen og anerkendelse og respekten for andre synspunkter - der er på skolen fokus på elevens personlige kompetencer i form af evnen til at samtale, argumentere, respektere og forholde sig kritisk. Der er fokus på gode samarbejdsrelationer, den respektfulde samtale. Dette er primært knyttet til den daglige undervisning og i arbejdet på at sikre et godt undervisningsmiljø.

Målet om at give eleverne en viden om, at demokrati også handler om den daglige samtale og det daglige samarbejde er lykkedes, idet evalueringen også omfatter elevens egen stemme, gennem interview med elevrådet. Eleverne værdsætter dog også det mindre formaliserede demokrati, hvor klassefællesskabet vægtes højt, og eleverne erkender deres medansvar for dets rummelighed. Der er respekt for forskellighed. Eleverne tør sige deres mening højt i klassen, og de oplever at blive taget med på råd i timerne, når der eksempelvis skal vælges emne til emnearbejde, at kunne vælge om man skal arbejde alene eller i gruppe, eller når de tages med på råd ved investeringer i de fysiske rammer på skolen.

Det er altså tydeligt, at eleverne, i den daglige undervisning, forberedes til de ovennævnte værdier gennem den almindelige klasseledelse: Fx: ræk hånden op, lyt til hinanden, respekter hinandens forskelligheder, vent på tur, argumenter for synspunkter, tal pænt, arbejd sammen i blandede grupper, med videre.

Desuden medinddrages eleverne i klassens sociale spilleregler, klassens fokuspunkter, i individuelle fokuspunkter og i undervisningens mål, hvilket eleverne også selv pointerer.

Køn, ligestilling og menneskerettigheder

Ved at undersøge eksisterende praksis viser det sig, at viden om kønsroller og ligestilling i et historisk og et samfundsmæssigt, nutidigt perspektiv samt samtalen om køn og fokus på kønsroller og lige rettigheder sikres i undervisningen i alle fag og i samværet uden for fagene.

Eleverne oplever, at de kønsmæssigt stilles lige. I det daglige oplever de, at interaktion i undervisningen foregår på tværs af kønnene og med lige ret for alle.

Fokus på undervisning i menneskerettigheder i et historisk og samfundsmæssigt perspektiv indgår i flere fag, således eleverne får kendskab til grundlæggende menneskerettigheder. Eleverne oplever, at der er ligeret for alle på skolen, og at dette bl.a. sikres gennem skolens kultur. Krav og forventninger, som efterleves, udløser rettigheder, og rettigheder sikres gennem efterlevelse af krav og forventninger.

Samlet set

Kirstine Seligmanns Skole arbejder hver dag med at leve op til frihed og folkestyrekravet. Der er fuld åbenhed om, at det er et krav, der skal efterleves. Den demokratiske dannelse kommer i spil, i mange situationer, i og uden for undervisningen og i samværet mellem elever og personale. Overordnet set er selve "dannelsen" implementeret i vores værdigrundlag og er derfor en af skolens "grundsten". Svarene fra personale og elever peger i høj grad på, at vi har en skole, hvor der er plads til at ytre sig, og hvor eleverne er bevidste om, at de er en del af læringsfællesskabet, hvilket vi fortsat vil værne om.

Frihed og folkestyre er en implicit del af skolens værdier og hverdag. Gennem denne evaluering, hvor skolens praksis, omkring opfyldelsen af Frihed og folkestyrekravet, tydeligt beskrives, øges bevidstgørelsen omkring skolens arbejde med frihed og folkestyre ud fra flere indfaldsvinkler, hvilket har givet anledning til at se på mulige fremtidige handleplaner.

Del 7: Handleplan

Naturfaglig viden er en vigtig del af elevernes almene og demokratiske dannelse.

Indsigt i grundlæggende naturvidenskabelige erkendelser og metoder klæder eleverne på til at træffe oplyste valg og til kritisk tænkning og stillingtagen.

Derfor har skolen et stigende fokus på inddragelse af STEM-fagene (Science, Technology, Engineering and Mathematics).

Med en ny "grøn" bygning under opførelse tilstræbes det skabes større mulighed for at tilbyde en undervisning, der i højere grad skal få eleverne til at være producenter i eget liv fremfor konsumenter.

Det tilstræbes at skabe undren og vække elevernes nysgerrighed og interesse gennem en mere praktisk, "hands-on" og legende tilgang samt kunne tilbyde et anderledes undervisningsmiljø med madlaboratorium og byhave med mulighed for at dyrke egne råvarer.

Grønne elementer, som solceller på taget til strøm og varmt vand samt genanvendt regnvand i toiletterne tænkes inddraget i undervisningen, således eleverne opnår indsigt i miljøvenlige alternativer.

Fra skoleåret 2020/21 indføres faget teknologi som en del af modulfagsordningen på 4. årgang.

Skolens evalueringsfokus i kommende skoleår vil have omdrejningspunktet "Implementering af teknologi i skolens fag".

Dermed tilstræbes at belyse, hvordan inddragelse af teknologi kan være medvirkende til kritisk tænkning og indsigt samt demokratiforståelse.

Da Undervisningsministeriet fra skoleåret 2019/20 stillede krav om indførelse af praktisk/musiske valgfag på 7.-8. klassetrin, som skal afsluttes med en obligatorisk afgangsprøve, lagde Kirstine Seligmans Skole ud med indførelse af faget madkundskab. I bestræbelsen på at give eleverne flere valgmuligheder og dermed styrke en demokratisk tankegang, udvider skolen fra skoleåret 2020/21 med mulighed for at vælge et fag yderligere, nemlig billedkunst. Der tænkes fremadrettet i at tilbyde eleverne flere valgmuligheder.

Samfundets og Undervisningsministeriets stigende krav om evne til samarbejde, inddragelse af projektarbejdsformer, tværfaglighed mv. kræver, at skolen, også fremadrettet, har fokus på styrkelse og fokus på gode samarbejdsrelationer og demokratiske processer mellem eleverne.

Skolen har indført et nyt emne i temadagene på 8. årgang, hvor eleverne stifter bekendtskab med projektarbejdsformen og opøves i evnen til at arbejde problemorienteret, herunder lære at opstille problemspørgsmål/problemformuleringer.

Der er nedsat et morgensangsudvalg, som arbejder med at skabe ideer og muligheder for udvikling af morgensang på skolen med henblik på at skabe udvidet lyst og interesse for eleverne.

I kommende skoleår tænkes elevrådet inddraget i en rolle, hvor elevrådsrepræsentanterne formidler ønsker til sangvalg fra klasserne, som kan indgå i morgensangsrepertoiret.

Der arbejdes med ideer om, at eleverne kan præsentere sangvalget og fremføre argumenter for valget, ligesom der indtænkes mulighed for at mikrofonen kan være åben for elever, der har noget på hjerte. Ideen med disse tiltag er en mere aktiv inddragelse og skabelse af ejerskab til morgensangen for eleverne.

Udover besøget i Folketinget på 9. årgangs dagstur til København med samfundsfaglærerne, sigtes mod en øget kontakt til det omgivende samfund, herunder andre uddannelsesinstitutioner, politikere mv., således eleverne i højere grad oplever, hvordan demokratiforståelse udleveres i praksis.